

Явище конверсії в мовно-історичному контексті

Процес постійного розвитку мови, який є результатом розвитку різних сторін людської діяльності, призводить до збагачення словникового складу мови різними шляхами. До цих шляхів належить так звана конверсія.

Конверсія - явище, притаманне словотвірній системі англійської мови. Деякі лінгвісти називають її безафіксною деривацією. Термін "конверсія" вперше з'явився в роботі Генрі Світа "Нова англійська граматики" в 1891 році. [6, с.54]

Поняття «конверсія» існує в лінгвістиці більше тридцяти років, проте на сьогоднішній день вчені не прийшли до єдиної думки про його природу, водночас визнаючи існування конверсивів у синтаксисі, лексиці, граматиці. В одному ряду з конверсивами згадуються синоніми, антоніми, діатези, трансформації, перифрази.

Конверсія як засіб словотвору була продуктивною на всіх етапах розвитку англійської мови, але вона стає ще більше активною в середині 90-х років ХХ століття. Однак не всі конверсійні одиниці, які активно функціонують у сучасному мовленні, зафіксовані в словниках. Більшість дослідників використовують діахронічний підхід у вивченні цього явища, що не дає змоги проаналізувати конверсію у сучасному аспекті. Кількість лексичних одиниць, утворених за допомогою конверсії в англійській мові, з кожним роком зростає і це вимагає додаткових наукових досліджень. [1, с. 164]

Проблема виявлення умов виникнення конверсії є предметом полеміки між багатьма дослідниками. Одні лінгвісти вважають, що конверсія виникла на початку ХІІІ ст., коли в парадигмі дієслова, як і в парадигмі іменника, відбувалася уніфікація форми основи, а їх морфологічні форми збіглися внаслідок граматичної омонімії. Інші вважають, що вона існувала ще у давньоанглійській мові. У мові Шекспіра та Мільтона конверсивне і префіксально-конверсивне словотворення відбувається вже за всіма тими

зразками, які продуктивні дотепер: *easy, adj; easy, adv; besot, v; bedog, v; beflea, v*. Остаточо механізм конверсивного словотворення сформувався у період становлення літературної англійської мови (XV-XVII ст.). Вважаючи конверсію у діакронії поширеним способом словотворення, вчені наводять різні дані про її продуктивність в англійській мові.[3, с. 223]

Аналіз конверсійних пар у різні історичні періоди показує, що конверсія як один з типів словотвору була продуктивна на кожній стадії розвитку англійської мови і продуктивна сьогодні [2, с. 33].

Незважаючи на високу продуктивність і активність зазначеного лінгвістичного феномену, суть його, проте, не зовсім зрозуміла, чому існують принаймні два протилежних пояснення. У зарубіжній лінгвістиці це явище розглядається як вживання одного й того ж слова у функціях різних частин мови, або функціональний перехід із однієї частини мови в іншу.

В книзі 1996 року, яка присвячена частинам мови і зміні характеристик однієї і тієї ж форми, Петра М. Фогель детально розглядає конверсію як немарковану зміну категоріальних ознак слова і відмічає можливість вважати її не словотвірним явищем, а синтаксичним. Саме так вона трактує аналіз конверсії Г. Світа та інших англійських лінгвістів повертається до історії вивчення конверсії, також до виділення особливих категоріальних ознак у іменника та дієслова, полі функціональності слова в англійській мові.[7, с. 80]

Явище «конверсії» попало в поле зору британських граматистів порівняно рано. А. Лейн підкреслював, що дієслова можуть утворюватися від іменників і прикметників додаванням дієслівного закінчення до іменника, або прикметника. [5, с. 35]

Інший англійський граматист Дж. Грінвуд пише, що багато іменників та деякі прикметники (іноді й інші частини мови), які вживаються замість дієслів, стають функціональними дієсловами. *Наприклад a house – to house, fish – to fish, an oil – to oil*. Він перший з граматистів звернув увагу на синтаксичну особливість цього явища.[4, с. 115]

Розглянувши вищезначені підходи до визначення поняття «конверсія» в мовно-історичному контексті, можна дійти висновку про його неоднозначність та багатоваріантність трактувань. Однак не можна заперечити той факт, що конверсиви є діючим і живим утворенням, особливо в сучасній англійській мові, що пояснюється особливостями її граматичної структури та специфікою словотвору.

Список використаних джерел

1. Крет О.Д. (2004) Конверсія як один із шляхів збагачення словника англійської мови. ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (17). 164-165 с.
2. Раєвська Н. М. Лексикологія англійської мови / Раєвська Н. М. - К., 1979.- 159 с.
3. Руда О. В. Дослідження конверсії в історії англійської мови. Львівський національний університет імені Івана Франка. - Львів. 223-226 с.
4. Greenwood J. An essay towards a practical English grammar / Greenwood J. – London, 1968. - 115 p.
5. Lane A. A key to the art of letters / Lane A. – London, 1700. English linguistics, 1500- 1800. A collection of facsimile reprints, by R.C. Alston, №171, Menston, The Scholar Press limited 1979. - 35 p.
6. Sweet H. A New English Grammar, Logical and Historical, Part 1, Introduction, Phonology, and Accidence / Sweet H. - Oxford, 1950. - 350 p.
7. Vogel P.M. Wortarten und Wortartenwechsel. Zur Konversion und verwandten Erscheinungen im Deutschen und in andern Sprachen / Vogel P.M. – Brl., 1996. S.99.